

Antropologia Pomorza (2 SL)

Dr hab. Prof. UG ANNA KWASNIEWSKA, Dr KATARZYNA LINDA-GRYCZA
Semestr zimowy, 30 godzin
Status przedmiotu: obowiązkowy

Forma zaliczenia

Egzamin pisemny (pytania otwarte i zamknięte), dłuższa wypowiedź pisemna, obecność

Sposób weryfikacji efektów kształcenia

zakładany efekt uczenia się	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Dłuższa wypowiedź pisemna	Obecność
Wiedza				
K_W03	+	+	+	+
K_W04	+	+	+	+
K_W06	+	+	+	+
K_W07	-	-	-	-
K_W08	+	-	-	+
K_W10	-	-	-	-
Umiejętności				
K_U6	+	+	+	+
K_U08	+	-	-	+
K_U09	+	+	+	+
Kompetencje				
K_K01	+	+	+	+
K_K02	+	+	+	+
K_K09	+	+	+	+
K_K10	+	+	+	+

Cele kształcenia

1. Wprowadzenie studentów w problematykę zróżnicowania etnicznego i kulturowego Pomorza i jego uwarunkowaniami
2. Zaznajomienie studentów z determinantami i specyfiką kulturową grup etnicznych i mniejszości narodowych na Pomorzu
3. Kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktu z przedstawicielami mniejszości etnicznych i narodowych na Pomorzu
4. Kształtowanie podstaw do dialogu międzykulturowego

Treści programowe

1. Historyczno - kulturowe determinanty formowania współczesnego społeczeństwa pomorskiego; najważniejsze wydarzenia w historii Pomorza i ich wpływ na kulturę oraz życie mieszkańców; struktura wyznaniowa, językowa, narodowa Pomorza do 1945 r.
2. Pomorze Wschodnie po II wojny światowej- wysiedlenie ludności niemieckiej, migracje, pochodzenie terytorialne i etniczne nowych mieszkańców Pomorza; powojenna polityka narodowościowa na Pomorzu po 1945 r.
3. Badania etnologiczne na Pomorzu w XIX i XX wieku – badacze, publikacje, osiągnięcia; prekursorzy badań etnologicznych; Niemiec, Kaszubszy, Polscy badacze języka i kaszubskiej w XIX w. i pocz. XX w.; Pomorze w badaniach etnologów polskich w dwudziestoleciu międzywojennym; badacze i paradygmaty w badaniach etnologicznych Pomorza po 1945 r.
- 4-8. Regionalizacja etnograficzna Pomorza „ziemie dawne”: Kaszuby wraz z regionem słowińskim, Bory Tucholskie, Kociewie, Powiśle – charakterystyka i przemiany kultur regionalnych; kontynuacja, rekonstrukcja, wynajdywanie dziedzictwa.
- 9-10 Tereny postmigracyjne - „ziemie nowe” ziemia człuchowska, ziemia lęborska, ziemia słupska; nowe społeczeństwo i jego specyfikach; charakterystyka etnograficzna; proces (re)konstrukcji tożsamości na terenach postmigracyjnych.
- 11-12 Mniejszości narodowe na Pomorzu dawniej i współcześnie i ich charakterystyka; Ukraińcy, Białorusini, Rosjanie, Litwini, Romowie, Ormianie; Żydzi na Pomorzu – ich dzieje i kultura.
13. Kultura tradycyjna jako „produkt turystyczny”- szansa na przetrwanie czy zagrożenie; zintytucjonalizowane zabiegi wokół kultury tradycyjnej Pomorza – wpisy na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, rekonstrukcje, wynajdywanie dziedzictwa.
14. Pokaz filmów o tematyce pomorskiej

A. Literatura wymagana

1. Mirosław Golon, *Żydzi, Ukraińcy, Rosjanie, Białorusini i Cyganie na Pomorzu Gdańskim po II wojnie światowej* [w:] *Mniejszości narodowe i wyznaniowe na Pomorzu w XIX i XX wieku*, pod red. M. Wojciechowskiego, Toruń 1998.
2. Cezary Obracht-Prondzyński, *Kaszubi między dyskryminacją a regionalną podmiotowością*, Gdańsk 2002.

3. *Pomerania ethnica – mniejszości narodowe i etniczne na Pomorzu Zachodnim*, pod red. Marzeny Giedrojć i Janusza Mieczkowskiego, Szczecin 1998.
4. *Pomorze – trudna Ojczyzna?* red. A. Sakson, Poznań 1996.
5. Hieronim Rybicki, *Nazywano ich Słowińcami*, Słupsk 1995; cz. II, *Wybór źródeł*, Gdańsk-Wejherowo 2003.

B. Literatura uzupełniająca

1. *Emancypacja - asymilacja – antysemityzm. Żydzi na Pomorzu w XIX i XX wieku*, red. H. Nowak, Toruń 1912.
2. Anna Kwaśniewska, *Badania etnologiczne na Kaszubach i Pomorzu Wschodnim w XIX i XX w. Ludzie, instytucje, osiągnięcia badawcze*, Gdańsk 2009.
3. *Niematerialne dziedzictwo kulturowe Pomorza Wschodniego*, cz. I-III, red. A. Kwaśniewska, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2017.
2. Czesław Osękowski, *Spółczesność Polski zachodniej i północnej w latach 1945-1956. Procesy integracji i dezintegracji*, Zielona Góra 1994.
3. *Wspólne dziedzictwo? Ze studiów nad stosunkiem do spuścizny kulturowej na Ziemiach Zachodnich i Północnych*, red. Z. Mazur, Poznań 2000.
4. Bogdan Matłowski, *Kultura ludowa i jej przemiany na Pomorzu Zachodnim w latach 1970-2009*, Szczecin 2011.
5. Janusz Mieczkowski, *Żydzi, Niemcy i Ukraińcy na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1956. Liczba, położenie i działalność polityczna*, Szczecin 1994.
6. *W starej i nowej ojczyźnie. Mniejszości narodowe w Gdańsku po II wojnie światowej*, red. I. Hałagida, Gdańsk 1997.

Warunki zaliczenia przedmiotu

1. Uczestnictwo w zajęciach
2. Zaliczenie egzaminu pisemnego/ ustnego z problematyki poruszanej na zajęciach oraz znajomości literatury przedmiotu/ przedstawienie pracy pisemnej dotyczącej wybranego zagadnienia z zakresu Antropologii Pomorza